

MONUMENT OG TRAPPE – et arkæoplastisk projekt

Tale ved indvielsen, Hirtshals, 1997

Dorte Dahlin og Mogens Møller

MONUMENT OG TRAPPE, 1997
Hirtshals

I tidernes morgen – under det sted, hvor Den grønne plads befinder sig – lå et stort trappeanlæg tilhørende en ukendt by, der strækker sig langt ind under det nuværende Hirtshals. Det er lykkedes at hæve, samle og dermed synliggøre de partier af trappeanlægget, der fortsat er intakte.

Trappeanlæggets dele af granittrin samt dét, der nu kaldes Campidoglio-plateauet – Bastionen med Stalaktitloft og Skibsnavnesejlen – er samlet omkring en betonkonstruktion, der skal sikre det gamle anlægs nyrestaurerede dele.

Nyplacering af MINDESMÆRKER fra WWI og WWII ved MONUMENT OG TRAPPE

ARCAEO BASIS på kajen
nedenfor MONUMENT OG
TRAPPE med fragmenter af
skulpturer

Monumentet SCOTT som bølge-
bryder yderst på BASTIONEN

en særlig forbindelse mellem figurgruppen og den tids mennesker netop på det skæbneplan, der fysisk viser sig på Bastionens top – og mellem de to bølger. Det underlige ved dette skæbneplan er, at det til den ene side skiller bølgen og til den anden, at det vokser frem som et selvstændigt element – det synes, som om det er dette plan, hvor det daglige skærer det rituelle.

På baggrund af manglende viden er vi i dag henvist til at ekspandere vores egen fri fantasi ind i anlægget, hvilket der på sin side er noget løfterigt ved. Man kunne således antage, at menneskene – dengang som nu – har haft behov for at skabe en forbindelse mellem deres daglige liv og skæbnen. Det synes, som om figurgruppen Scott er dukket op af havet og ser på, at vi ser.

Vi fandt *Monumentet* og *Trappen* og vil dybt takke alle dem, der på forskellige måder har arbejdet med at genrejse den.

Fra Arkæopladsen, der formentlig har været en del af et lille bymæssigt torv ud til havet og op til Snemandens top, højt placeret på Bastionen, ser vi et anlæg, der som en kæmpe bølge har forbundet den oprindelige by med havet. – Og som vi i dag kun kan formode har haft forskellige funktioner. På den ene side har trappen klart haft en funktionel opgave, – men på den anden side skæres funktionen og dens daglige brug af, hvad der synes som et forsøg på at billedliggøre befolkningens og stedets vilkår. Og det kan ikke udelukkes, at visse ritualer, – hvis indhold og form ingen endnu kender, – har fundet sted i og omkring Bastionen med sin billed- og figurgruppe, der ud fra mønstret i glasmosaikken er døbt Scott.

Man kan forestille sig, at soldyrkere samledes ved solnedgang på de to Bølgetoppes øverste plateau. Og man kan forestille sig, at der har været

TILFÆLDETS GEOMETRI

Tale ved åbningen af udstillingen på Vendsyssel Kunstmuseum, The Lighthouse Glasgow, Køge Skitsetsamling og Arkitektskolen i Aarhus, 2000-2001.

Dorte Dahlin og Mogens Møller

Installation af 42 m² skitser og modeller på Arkitektskolen Aarhus, 2001
Alle modeller tilhører KØS

Udstillingen belyser vores arbejde i Vendsyssel - dvs. i Hirtshals og Dronninglund. Gennem modeller, mockupper, tegninger, fotografier og fotostater samt forskelligt skriftligt materiale tegner vi et billede af den særlige æstetik og plastik, vi sammen har udviklet for værker i det offentlige rum under hensyntagen til det enkelte steds historie, topografi, skalaer, befolkning og de kommunale kunstneriske udvalg. Udstillingen viser eksempler på *Gummigeometri* - *Byrådsplastik* - *Arkæoplastik* - *Sikkerhedsplastik* - *Kryptoplastik* m.m. Man kan betragte udstillingen som et atlas over gennemførte og ikke-gennemførte projekter med byen, befolkningen og landskabet

som rum og udgangspunkt. Således er *Monument og Trappe* (1997) i Hirtshals f.eks. ikke blevet til ud fra en "Master-plan", men netop gennem en bearbejdning af de vilkår, som dels er stedets, dels enkeltpersoners og kommunale udvalgs drømme og forskelligartede krav.

Kendetegnende for vores arbejde, både i Hirtshals og Dronninglund Kommune, har været, at vi er blevet opfordret til opgaverne fra lokal side, og at vi har arbejdet under økonomiske vilkår, som har været "ubestemte" langt hen i processen. Analyser og visioner om rummet, stedet og opgavens karakter har været det første ønske fra begge kommuner, formuleret som spørgsmål og egne forestillinger.

Vores værker bærer således også til en vis grad præg af i udgangspunktet at være fritstillede afsøgninger af det enkelte steds variabler. Denne særlige metode har i Hirtshals frembragt *Den grønne plads* (Dorte Dahlin, 1993) og *Monument og Trappe* - og også andre projekter, hvor vi har bearbejdet byens rum - både synligt og indirekte.

Fra *The Bunker Secret Site*, et forsegleet kunstværk gennemført i 1995 med et hold unge kunstnere fra Mogens Møllers skole på Det Kgl. Danske Kunstakademi, frem til en arkæoplastisk skitseopgave i 1999 for de studerende ved Afd. X på Arkitektskolen i Aarhus. Opgaven - henlagt til år 3000 af Dorte Dahlin som "arkæo-geo-agent" - gik ud på at "udgrave" et *Arkæo-geoplastisk sælarium* skabt imellem år 2000 og år 2300. Opgaven løstes fint i samarbejde med Nordsømusseets direktør Susanne Fibiger, cand.mag. i historie og middelalderarkæologi. Udstillingen tegner et samlet, flerdimensionelt billede af især Hirtshals igennem modeller af værker, som nu er udført til byen samt gennem skitser, der alene i kraft af deres eksistens udlægger nye spor i rummet mellem byens fortid, nutid og fremtid.

BYRÅDSPLASTIK, 1993
Model af DEN GRØNNE PLADS i Hirtshals

SIKKERHEDSPLASTIK på BASTIONEN, 1997
Model af rækværk til MONUMENT OG TRAPPE i Hirtshals

SCOTT, 1989-2008
Værk og udsmykninger i samarbejde
med Dorte Dahlin

SCOTT, 1989
 Olie på lærred og forsølvet bronze, 180×360 cm / 190×66×62 cm
 Samarbejde med Dorte Dahlin
 Installation på Glyptoteket, 1994
 Maleri tilhører Arkitektskolen Aarhus
 Skulptur indgår i udsmykningen MONUMENT OG TRAPPE, Hirtshals

←

SCOTT, 1989-2008
 Olie på lærred og gipsoriginal, 180×360 cm / 190×66×62 cm
 Udsmykning i samarbejde med Dorte Dahlin på Arkitektskolen Aarhus

SCOTT yderst på BASTIONEN og SCOTT som bølgebryder, 1997
 Forsølvet bronze, glasmosaik, træ og beton, 190×66×60 cm / 200×120 cm
 MONUMENT OG TRAPPE, Hirtshals

MONUMENT OG TRAPPE, 1997
Forsølvet bronze, glasmosaik, granit, beton, jord og træ, 10×15×16 m
Udsmykning i samarbejde med Dorte Dahlin
Hirtshals

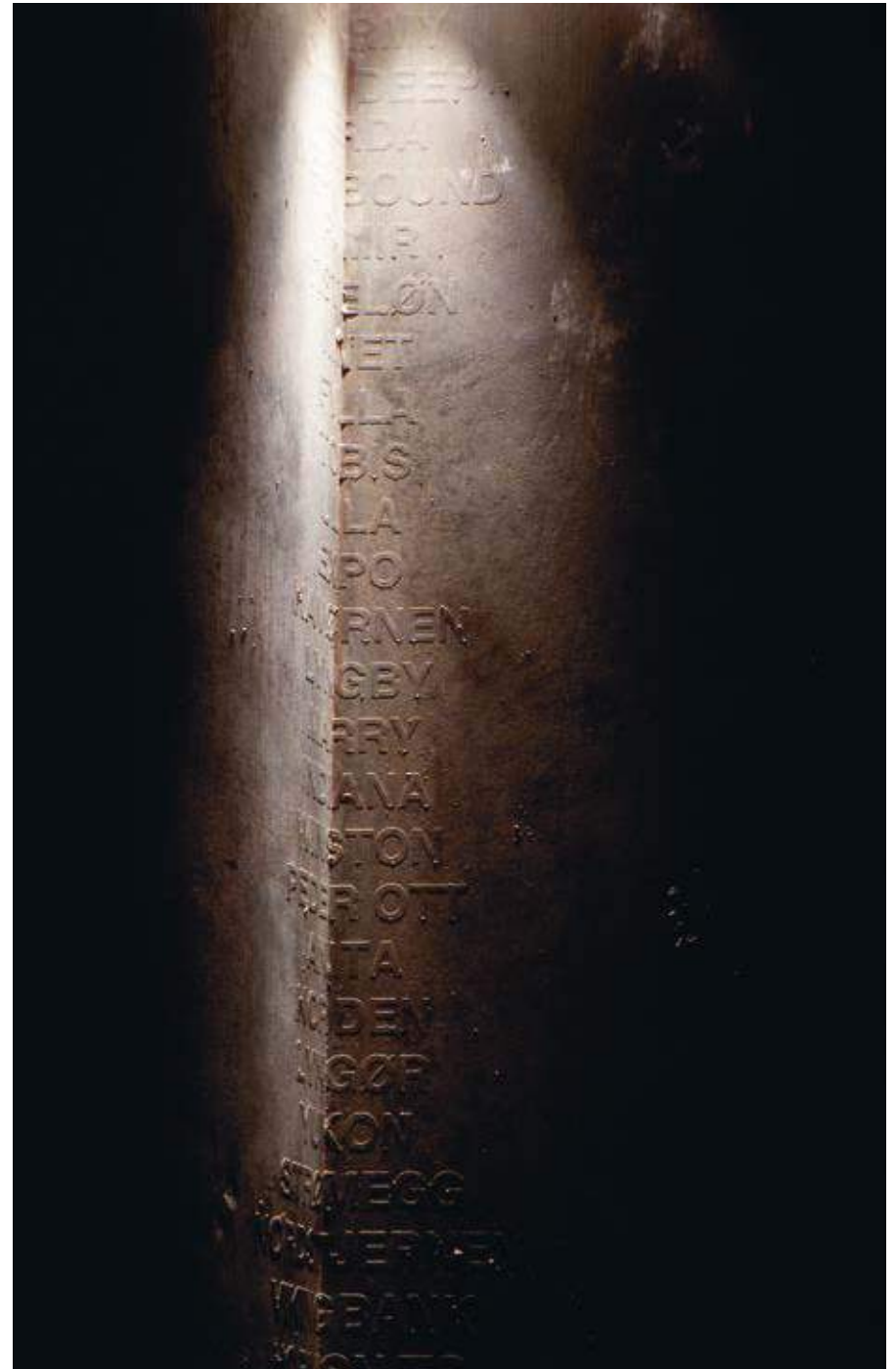

SNEMAND i solnedgang, 1997
Forsølvet bronze, 190×66×60 cm
MONUMENT OG TRAPPE, Hirtshals

LYSEKRONE i passagen under
BASTIONEN, 1997
Beton, 80×Ø 100 cm
MONUMENT OG TRAPPE, Hirtshals

SKIBSNAVNESØJLE i passagen under
BASTIONEN, 1997
Beton, 250×100 cm
MONUMENT OG TRAPPE, Hirtshals

MINDESMÆRKER
 WWI og WWII
 Bemalet metal, granit og beton
 MONUMENT OG TRAPPE, Hirtshals

→
 Monumentet SCOTT set fra det østlige trappeløb
 Forsølvet bronze, glasmosaik, træ og beton,
 190 × 66 × 60 cm/200 × 120 cm
 MONUMENT OG TRAPPE, Hirtshals

De to trappeløb adskilt af rækværk
 Granit og træ
 MONUMENT OG TRAPPE, Hirtshals

Udsigt fra DEN GRØNNE PLADS
 MONUMENT OG TRAPPE, Hirtshals

